herpy

DRZEWOŁAZY

Yellow-bellied Poison Frog

Andinobates fulguritus

Andinobates fulguritus to jeden z najmniejszych drzewołazów: ma zaledwie 14-17 mm, jest czarny z żółtymi lub zielonkawożółtymi pasami i żółtym, czarno marmurkowanym brzuchem. Żyje w ściółce wilgotnych lasów nizinnych w północno-zachodniej Kolumbii oraz w środkowej i wschodniej Panamie. Gatunek praktycznie nie jest utrzymywany w hodowli, a wiedza o jego wymaganiach jest skąpa.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Ranitomeya fulgurita; Dendrobates fulguritus; Minyobates fulguritus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**14-17 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-25 °C**
Temperatura w nocy	**19-22 °C**
Wilgotność	**80-100%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**1-8**
Okres larwalny	**60-80 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Pilnuje jaj i nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Andinobates fulguritus został opisany w 1975 roku przez Philipa Silverstone'a jako *Dendrobates fulguritus*. Później zaliczano go do rodzajów *Minyobates* i *Ranitomeya*, aż w 2011 roku utworzono rodzaj *Andinobates*. Epitet gatunkowy *fulguritus* oznacza "rażony piorunem".

Gatunek jest malutki: samce mierzą 14-15 mm, a samice 14-17 mm od pyska do kloaki. Grzbiet jest czarny, ze złotymi, żółtymi lub zielonkawożółtymi pasami wzdłuż krawędzi grzbietu i po bokach ciała; tylko najwyższe pasy są ciągłe. Na przedniej części grzbietu biegnie niepełny pas środkowy. Brzuch jest złoty lub żółty z czarnym marmurkowaniem albo czarnymi plamami, a tęczówka jest czarna. Skóra jest lekko ziarnista na grzbiecie i bardziej ziarnista na brzuchu.

Jak u innych drzewołazów, ubarwienie jest ostrzegawcze. Skóra zawiera alkaloidy, które żaba w naturze pozyskuje z pokarmu, zwłaszcza z małych mrówek i roztoczy. Zwierzęta z hodowli, karmione owadami z kultur, nie stają się toksyczne. Osobniki odłowione z natury należy traktować jako toksyczne i myć ręce po kontakcie z nimi.

A. fulguritus jest lokalnie pospolity, ale nie jest odławiany na potrzeby handlu zwierzętami i w terrariach jest praktycznie nieznany.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Andinobates fulguritus występuje w północno-zachodniej Kolumbii, w departamencie Chocó oraz w najbardziej zachodnich częściach Antioquii i Risaraldy, a także w środkowej i wschodniej Panamie. W Panamie znany jest między innymi z Parku Narodowego Chagres i z Nusagandi w Guna Yala. Na zachód od Kanału Panamskiego gatunku nie stwierdzono.

W Kolumbii żyje na wysokości 160-900 m n.p.m. W Panamie być może sięga wyżej. Zasięg pokrywa się z zasięgiem *Andinobates minutus* i oba gatunki w wielu miejscach występują obok siebie.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia i Panama.

ŚRODOWISKO

Środowiskiem życia jest wilgotny tropikalny las nizinny. Żaba prowadzi naziemny, dzienny tryb życia i bytuje w ściółce na dnie lasu. Występuje w lasach nienaruszonych i w starszych lasach wtórnych, ale nie na terenach wykarczowanych.

Jaja są składane w ściółce, a samiec regularnie do nich wraca. Po wykluciu jedno z dorosłych przenosi kijanki do niewielkich zbiorników wody w kątach liści, najczęściej bromelii, gdzie kończą rozwój bez dalszej opieki.

Zagrożeniem jest wycinka lasów pod osadnictwo, pozyskiwanie drewna i nielegalne uprawy, a także pestycydy i nawozy z nielegalnych pól. Zasięg gatunku obejmuje kilka obszarów chronionych.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Andinobates fulguritus* jest skąpa. Zalecenia opierają się na środowisku naturalnym: ciepłym, wilgotnym lesie nizinnym z opadami przez większą część roku i grubą warstwą ściółki. *Andinobates minutus* żyje na tym samym obszarze i ma takie same wymagania. Wartości dotyczące utrzymania i rozmnażania zapożyczono od *Ranitomeya imitator*, małego i dobrze znanego drzewołaza z lasów deszczowych.

Parę można trzymać w terrarium 45 × 45 × 45 cm. Podłoże buduje się z warstwy drenażowej z keramzytu, przykrytej siatką lub włókniną, oraz warstwy wilgotnej, przepuszczalnej ziemi. Na wierzch kładzie się trochę mchu i grubą warstwę liści, która stanowi naturalne środowisko gatunku i daje kryjówki. Żywe rośliny utrzymują wilgoć i pomagają utrzymać terrarium w czystości, a bromelie zapewniają kąty liści dla kijanek. Skoczogonki i równonogi w podłożu zjadają resztki i pleśń.

Żaby i ich pokarm są bardzo małe, dlatego pokrywa i wentylacja muszą być całkowicie szczelne i zabezpieczone drobną siatką.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

TEMPERATURA

Temperatura w dzień powinna wynosić 22-25 °C, a w nocy 19-22 °C. Temperatura nie może przez dłuższy czas przekraczać 27 °C, a powyżej 29 °C jest niebezpieczna, dlatego terrarium nie może stać w słońcu ani w pobliżu źródła ciepła. Miejsce do wygrzewania nie jest potrzebne.

W zwykłym ogrzewanym pomieszczeniu dodatkowe grzanie rzadko jest konieczne. Nie stosuje się zimowania, ponieważ klimat w obszarze występowania jest przez cały rok jednolity. Termometr cyfrowy z pamięcią wartości maksymalnej i minimalnej pokaże, czy temperatura nie waha się zbyt mocno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 80-100 %. Zraszaj terrarium 1-2 razy dziennie wodą deszczową lub wodą z odwróconej osmozy, tak aby liście pozostawały wilgotne, albo użyj systemu zraszającego z timerem. Podłoże ma być wilgotne, ale nigdy nie może stać w wodzie.

Niska wilgotność szybko staje się niebezpieczna dla tak małej żaby, zwłaszcza jeśli nie może schronić się w wilgotnej ściółce. Zadbaj jednocześnie o pewną wymianę powietrza, bo stojące, nasycone powietrze sprzyja pleśni.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Dorosłe żaby nie potrzebują miski z wodą; wodę przyjmują przez skórę ze zraszania i wilgotnych liści. Do rozmnażania potrzebne są małe zbiorniki wody, do których samiec może przenieść kijanki: bromelie z wodą w kątach liści albo małe pojemniki z 1-3 cm wody.

Używaj wody deszczowej, wody z odwróconej osmozy lub odchlorowanej wody z kranu. Płazy wchłaniają substancje przez skórę, więc mydło, środki czystości i chlor należy trzymać z dala od terrarium.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i żyje w cieniu na dnie lasu. Oświetlenie LED przez około 12 godzin dziennie wystarczy dla roślin. UVB nie jest konieczne; można zastosować słabe UVB w strefie Fergusona 1, jeśli zapewni się dużo cienia.

Światło nie może nagrzewać terrarium, a LED wytwarza najmniej ciepła. Rośliny muszą mieć dość światła, by rosnąć, tak aby ściółka i mech pozostawały zdrowe.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze drzewołazy żywią się małymi mrówkami i roztoczami. *Andinobates fulguritus* jest tak mały, że pokarm musi być najmniejszy z dostępnych: skoczogonki, małe nielotne muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*) i małe równonogi.

Karm codziennie lub co drugi dzień niewielką ilością, tak aby większość została zjedzona w ciągu kilku godzin. Przy każdym karmieniu oprószaj owady wapnem i witaminami. Kultury pokarmowe muszą działać, zanim żaby się pojawią, bo tak małe żaby nie znoszą głodowania.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest aktywny w dzień i trzyma się ściółki oraz kryjówek. Samce nawołują ze stałych miejsc i bronią swojego terytorium, dlatego trzyma się je w parach. Kilka samców w jednym terrarium oznacza stres i walki.

Żab nie należy brać do ręki. Skóra jest cienka i wrażliwa, a mydło lub krem na dłoniach mogą jej zaszkodzić. Jeśli trzeba je przenieść, użyj małego pojemnika z wilgotnym mchem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płcie są do siebie podobne. Samice dorastają do nieco większych rozmiarów niż samce, do 17 mm, a samica z jajami jest wyraźnie bardziej zaokrąglona. Nawołuje tylko samiec. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany; *Ranitomeya imitator* dojrzewa w wieku 5-8 miesięcy. Parę najłatwiej uzyskać, odchowując razem kilka młodych.

GODY I KOPULACJA

Samiec znajduje odpowiednie miejsce na jaja i prowadzi tam samicę. Najpierw składa nasienie, a samica składa na nim jaja. Rozród w niewoli nie jest udokumentowany, ale para w stabilnym, wilgotnym terrarium z obfitością pokarmu i spokojem ma najlepsze warunki. Deszcz z systemu zraszającego może pobudzić nawoływanie.

JAJA I KIJANKI

Jaja są składane w ściółce. Samiec regularnie do nich wraca, a po wykluciu kijanki są przenoszone do kątów liści, najczęściej bromelii, gdzie kończą rozwój bez dalszej opieki.

Liczba jaj nie jest udokumentowana; 1-8 jaj w zniesieniu to dla tak małej żaby prawdopodobnie górna granica. Jeśli kijanki zostaną odebrane, trzyma się je osobno w małych pojemnikach, bo inaczej mogą się nawzajem zjadać. Karmi się je drobnym pokarmem dla kijanek w małych porcjach, a wodę regularnie się wymienia.

METAMORFOZA

Czas inkubacji i rozwoju larwalnego nie jest dla tego gatunku udokumentowany. Wyklucie następuje prawdopodobnie po 1-2 tygodniach, a metamorfoza kijanek po 60-80 dniach, zależnie od temperatury i pokarmu.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka przestaje jeść. Połóż na wodzie kawałek korka lub obniż poziom wody, aby mała żabka mogła wyjść, i przenieś ją do pojemnika z wilgotnym mchem i liśćmi.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie mają zaledwie kilka milimetrów i codziennie muszą dostawać najmniejsze skoczogonki oraz świeżo wyklute muszki owocowe, oprószone wapnem i witaminami. Trzymaj je w małym pojemniku z wilgotnym mchem, liśćmi i wieloma kryjówkami, aby łatwo znajdowały pokarm. Odchów nie jest dla tego gatunku udokumentowany, więc zalecenia są takie same jak dla innych małych drzewołazów.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek nie jest udokumentowany w niewoli. Typowe problemy u małych drzewołazów to:

- Przegrzanie: ospałość i zgony, zwłaszcza powyżej 29 °C.
- Wysuszenie, ponieważ małe żaby szybko tracą wodę.
- Niedobór wapnia i witamin przy jednostronnej diecie; stosuj suplementy.
- Głód, jeśli owady są za duże lub kultury zawiodą.
- Infekcje grzybicze i bakteryjne w mokrym terrarium bez wymiany powietrza.
- Pasożyty u zwierząt odłowionych z natury.

Żaba, która w ciągu dnia siedzi bez ruchu, chudnie lub ma zaczerwienioną skórę, powinna trafić do weterynarza znającego się na płazach.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.